

VESANNON YHTENÄIS- KOULUN LUKIO

**OPINTOJAKSOT
IV. 2025 - 2026
OPS 2021**

Sisällysluettelo

HYVÄT OPISKELIJAT	3
OPISKELUSTA LUKIOSSA.....	4
OPINTO-OHJAUS JA RYHMÄNOHJAUS	4
TUKIOPETUS	5
YLIOPPILASKIRJOITUKSET.....	5
AINEVALINNAT	5
LUKION TUNTIJAKO 1.8.2021 ALKAEN.....	6
LUKION OPINTOJAKSOT AINEITTAIN	7
SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS.....	7
TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI B1-OPPIMÄÄRÄ.....	8
ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ	10
SAKSA B2-OPPIMÄÄRÄ	11
VIERAAT KIELET, B3-OPPIMÄÄRÄ (SAKSA, RANSKA, VENÄJÄ).....	12
MATEMATIIKKA	15
MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ	15
MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ.....	17
BIOLOGIA.....	19
MAANTIEDE	20
FYSIKKA.....	21
KEMIA	23
FILOSOFIA	24
PSYKOLOGIA	25
HISTORIA.....	27
YHTEISKUNTAOPPI.....	28
EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO	30
ORTODOKSINEN USKONTO.....	31
ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	32
TERVEYSTIETO	33
LIIKUNTA.....	34
MUSIIKKI	35
KUVATAIDE	36
OPINTO-OHJAUS.....	37
TEMAATTISET OPINNOT	38
LUKIODIPLOMIT	41
OPISKELUN ARVIOINTI- JA SUORITUSOHJEET	42
OPINTOJAKSON ARVIOINTIPERUSTEET	42
ARVIOINTIMERKINNÄT	43
UUSIMISEN MAHDOLLISUUDET	43
ITSENÄISESTI SUORITETTAVAT OPINNOT	43

HYVÄT OPISKELIJAT

Tästä oppaasta löydät tarvittavat tiedot Vesannon yhtenäiskoulun lukion toiminnasta ja opinto-tarjonnasta uuden 1.8.2021 käyttöön otetun opetussuunnitelman mukaisena.

Lukio-opetusta säätelevät valtakunnalliset lait ja asetukset sekä opetussuunnitelman perusteet, joissa kaikille lukioille yhteisten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen tavoitteet ja sisällöt on määritelty. Näiden lisäksi lukiossamme voi opiskella kuhunkin oppiaineeseen liittyviä koulukohtaisia valinnaisia opintoja ja temaattisia opintoja, joiden kantavana voimana on oppiainerajojen ylittäminen. Temaattisten opintojen alta löytyy meillä monenlaista opintojaksoa, joista osa suoritetaan itsenäisesti omalla aikataululla.

Lukioiden välisellä yhteistyöllä; virtuaaliopetuksella tai verkkokursseilla on mahdollisuus edelleen laajentaa opintovalikoimaa.

Kielivalikoimamme on varsin laaja; lukiossa alkavana kielenä voi opiskella saksaa, ranskaa ja venäjää. Lisäksi muita kieliä voi opiskella verkko-opintoina.

Opetustarjonta löytyy kokonaisuudessaan sivulla 6 olevasta tuntijakotaulukosta. Tämän jälkeen kaikki opintojaksot on esitelty oppiaineittain. Osa valinnaisista opinnoista toteutetaan vuorovuosin. Silloin samalle opintojaksolle tulee kahden eri vuosikurssin opiskelijoita ja opintojaksot opetetaan kahden vuoden välein.

Uuden oppivelvollisuuslain mukaisesti opetus lukiossamme on kokonaan maksutonta. Koululta saat kannettavan tietokoneen, oppikirjat ja koulutarvikkeet. Koulukuljetus on maksuton, kun koulumatkasi on yli 5 kilometriä.

Tämän oppaan takaosasta löytyvät lukiomme suoritusohjeet. Sieltä voit tarkastaa esimerkiksi opintojaksojen uusimisen mahdollisuudet.

Perehdy tähän opintoesitteeseen ja tee ainevalintasi huolella. Opiskelijoiden valintojen valmistuttua ratkaistaan, mitkä opintojaksot voidaan toteuttaa lähiopetuksena ja miten niitä sijoitellaan lukuvuodelle ja työjärjestykseen.

Hyviä valintoja – Tervetuloa uudelle lukuvuodelle Vesannon yhtenäiskoulun lukioon!

Non scholae sed vitae discimus

OPISKELUSTA LUKIOSSA

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän, kun hän on suorittanut hyväksytysti opinto-ohjelmaansa valitsemiensa oppiaineiden opintojaksot. Lukion oppimäärä sisältää vähintään 150 opintopistettä. Tavoite on suorittaa lukio-opinnot kolmessa vuodessa. Lukion opinnot koostuvat pakollisista opinnoista (94 – 102 opintopistettä) ja valinnaisista (vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia) opinnoista. Lisäksi tarjolla on koulukohtaisia valinnaisia opintoja ja teemaattisia opintoja, joissa tavoitteena on ylittää oppiainerajoja. Valtakunnallisista lukiodiplomeista meillä voi suorittaa kuvataiteen ja liikunnan diplomit.

Lukuvuosi on jaettu viiteen (5) suunnilleen yhtä pitkään jaksoon (n. 38 pv.) Jokaisella jaksolla on oma työjärjestys. Kukin oppiaine koostuu erillisistä opintojaksoista, joiden laajuus vaihtelee 1 - 3 opintopisteen välillä. Jaksojen lopussa on noin viikon mittainen koeviikko, jolloin aamulla on jakso- ja iltapäivällä valmistelutunti, jolloin kerrataan seuraavan kokeen asioita. Jaksojen päätyttyä annetaan arvioinnit loppuun suoritetuista opintojaksoista. Jaksoarvostelu annetaan noin viikon kuluttua jakson päättymisestä. Mahdollisuus hylätyn opintojakson uusintaan on uusintakuulustelussa noin kahden viikon kuluttua jakson päättymisestä tai kesällä.

Opiskelijoiden vaikutuskanavia ovat mm. erilaiset kyselyt ja yhteiset keskustelut, ryhmänohjaustunnit sekä oppilaskuntatoiminta. Opiskelijoiden mielipiteet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja järjestelyssä. Koeviikon viimeisen päivän iltapäivätunnit on varattu koulun yhteiseen toimintaan. Lukuvuoden juhlat ja erilaiset tapahtumat/ teemapäivät kuuluvat olennaisena osana koulun toimintaan ja toteuttavat koulun toiminta-ajatusta ja opetussuunnitelman laaja-alaista osaamista.

Koulu on aktiivinen yhteistyölle ja vuorovaikutukselle ympäröivän yhteiskunnan kanssa tekemällä yhteistyötä järjestöjen ja yritysten kanssa sekä mahdollistamalla erilaisten opintoretkien toteuttamisen osana opiskelua. Lukio toimii sivistyslautakunnan hyväksymien järjestyssääntöjen mukaisesti.

Kaikki Vesannon koulut muodostavat yhtenäiskoulun. Näin vahvistetaan yhtenäisen koulupolun ajatusta aina esikoulusta lukioon saakka.

OPINTO-OHJAUS JA RYHMÄNOHJAUS

Opinto-ohjausta on lukion aikana kaksi pakollista opintojaksoa. Opinto-ohjauksen kokonaisuuteen kuuluu myös yksilö- ja pienryhmäohjausta mm. ainevalintoihin, ylioppilaskirjoitussuunnitelmiin ja jatko-opintohakuihin liittyen. Opiskelijoiden huoltajat voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä opinto-ohjaajaan Wilmassa tai puhelimitse, puh. 050 387 9976.

Työ- ja elinkeinopalvelujen ammatinvalintapsykologisiin voi ottaa yhteyttä suoraan tai opinto-ohjaajan kautta.

Opinto-ohjauksesta huolehtivat myös rehtorit ja kunkin opiskeluryhmän ryhmänohjaajat. Ryhmänohjaustunteja pidetään lukuvuoden alkaessa ja kunkin jakson alussa, lisäksi tarvittaessa myös välituntisin. Ryhmänohjaajana toimii joku lukion opettajista ja sama opettaja on ryhmänohjaajana koko lukioajan.

Aineenopettajat vastaavat oppimaan ohjaamisesta omien opintojaksojensa osalta.

TUKIOPETUS

Kaikissa oppiaineissa on mahdollisuus saada tukiopetusta esimerkiksi pitkän sairauspoissaolon vuoksi tai jos muuten tunnet jääneesi opetuksessa jälkeen.

YLIOPPILASKIRJOITUKSET

Lukio-opintojen päätteeksi järjestetään digitaaliset ylioppilaskirjoitukset. Niiden tarkoituksena on saada selville, ovatko opiskelijat omaksuneet lukion opetussuunnitelman mukaiset tiedot ja taidot sekä saavuttaneet lukiokoulutuksen tavoitteiden mukaisen riittävän kypsyyden. Ylioppilaskirjoitusten kysymykset laaditaan kunkin oppiaineen osalta pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojaksojen sisältöjen pohjalta. Ylioppilastutkinnon suorittaminen edellyttää lukion päättötodistusta sekä kevästä 2022 alkaen viiden pakollisen ylioppilaskokeen hyväksyttävää suorittamista.

Ylioppilastutkinnon rakenne uudistui kevästä 2022 alkaen ja uuden rakenteen mukaisesti äidinkieli on ainoa kaikille pakollinen ylioppilaskirjoitusaine. Kolme muuta pakollista ainetta valitaan seuraavista: toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka tai jokin reaaliaine. Lisäksi pakolliseksi kokeeksi valitaan jokin muu koe. Näiden viiden kokeen lisäksi voi valita vielä muitakin koekteita. Vähintään yhdessä kirjoitettavassa aineessa on oltava laajempi (A-taso) oppimäärä (joko matematiikassa tai kielessä). Reaaliaineet on jaettu kahteen kirjoituspäivään. Ensimmäisenä koepäivänä järjestetään psykologian, filosofian, historian, fysiikan sekä biologian kokeet ja toisena koepäivänä evankelis-luterilaisen uskonnon, ortodoksisen uskonnon, elämäntutkimustiedon, yhteiskuntaopin, kemian, maantieteen ja terveystiedon kokeet. Yhtenä päivänä voi osallistua vain yhden reaaliaineen kokeeseen. Siten yhdellä tutkintokerralla voi suorittaa enintään kaksi reaaliaineen koetta.

AINEVALINNAT

Seuraavaksi esitellään Vesannon yhtenäiskoulun lukion tuntijako ja sen pohjalta laadittu opintojaksojen ohjeellinen tarjonta vuosikursseittain eli se, mitä opintoja on tarkoitettu suoritettavaksi kunakin opiskeluvuotena.

Kun teet valinnat ensimmäiseksi lukiovuodeksi, teet samalla valintojen suunnan koko lukioajaksi. Useimmissa oppiaineissa opintojaksojen suoritusjärjestys on niiden numerojärjestys, joten uuden aineen aloittaminen esimerkiksi toisena opintovuotena on hankalampaa ja edellyttää luultavasti itsenäistä opiskelua. Kaikkea et pysty valitsemaan, koska ne eivät mahdu työjärjestykseen. Suunnittele valintojasi omien taitojesi ja kiinnostuksen kohteittesi mukaan. Myös jatko-opintotoiveesi vaikuttavat valintoihisi. Opinto-ohjaajasi auttaa ainevalintojen tekemisessä.

Valinnaisia opintojaksoja joudutaan sijoittamaan työjärjestykseen samalle ajalle, koska päivittäinen tuntimäärä ei muutoin riitä. Päällekkäin sijoitetaan ensisijaisesti niitä opintoja, joissa opiskelijoiden valinnat eivät mene päällekkäin. Sellaisia tilanteita kuitenkin syntyy, että samalla opiskelijalla on samaan aikaan työjärjestykseen sijoitetut opintojaksot. Molempien opintojen suorittaminen on mahdollista sopimalla menettelytavoista ja läsnäolosta eri opinnoissa opettajien kanssa. Päällekkäisten kurssien suorittaminen edellyttää aina itsenäistä opiskelua.

LUKION TUNTIJAKO 1.8.2021 ALKAEN

Oppiaine tai aineryhmä	Pakolliset opinnot opintopist.	Pakolliset opinto- jaksot	Valtakunnal. valinnaiset opinnot opintopist.	Valtakunn. valinnaiset opintojaksot	Koulukoht valinnaiset op.	Koulukoht valinnaiset opintojaksot
Äidinkieli ja kirjallisuus	12	ÄI01 – 08	6	ÄI09 - 11		
Kielet						
A1-kieli Englanti	12	ENA01 – 06	4	ENA07 – 08	1	ENA09
B1-kieli Ruotsi	10	RUB11 – 15	4	RUB16 – 17	1	RUB18
B2-kieli Saksa			16	SAB21 – 28		
B3-kieli Saksa			16	SAB31 – 38		
B3-kieli Ranska			16	RAB31 – 38		
B3-kieli Venäjä			16	VEB31 – 38		
Matematiikka						
Yhteinen opintokokon.	2	MAY01				
Lyhyt oppimäärä	10	MAB02 - 07	4	MAB08 – 09	2	MAB10
Pitkä oppimäärä	18	MAA02 - 09	6	MAA10 - 12	2	MAA13
Ympäristö ja luonnontie- teet						
Biologia	4	BI01 – 03	6	BI04 – 06	1	BI07
Maantiede	2	GE01	6	GE02 – 04	1	GE05
Fysiikka	2	FY01 - 02	12	FY03 – 08	1	FY09
Kemia	2	KE01 - 02	8	KE03 – 05	1	KE06
Humanistis-yhteisk. tieteet						
Filosofia	4	FI01 - 02	4	FI03 – 04	1	
Psykologia	2	PS01	8	PS02 – 05	1	PS06
Historia	6	HI01 – 03	6	HI04 – 06	1	HI07
Yhteiskuntaoppi	6	YH01 – 03	2	YH04	1	YH05
Uskonto/elämäkatsomust.	4	01 – 02	8	03 – 06	1	07
Terveystieto	2	TE01	4	TE02 – TE03	1	TE04
Taito- ja taideaineet						
Liikunta	4	LI01 – 02	6	LI03 - 05		
Musiikki	2 tai 4	MU01 -02	4	MU03 - 04		
Kuvataide	2 tai 4	KU01 – 02	4	KU03 - 04		
Opinto-ohjaus	4	OP01 - 02				
Lukiodiplomit			4	KULD, LILD		
Temaattiset opinnot						
Eräretkeily					2	TO1
Luonnontieteiden tutkimus					4	TO02 - 03
Minä voin hyvin					2	TO04
Osallistun ja vaikutan					2	TO05
Valmennan ja ohjaan					2	TO06
Työelämä					2	TO07
Liikennekasvatus					2	TO08
Opi oppimaan					2	TO09
Monitieteellinen oppiminen					2	TO010
Sisällöntuotannon opintoj.					2	TO011
Esittävän taiteen opintoj.					2	TO012
Innostu yrittäjyydestä					1-2	TO013
Valtakunnallisia pakollisia	94 tai 102 opintop.					
Valtakunnallisia valinnaisia			Väh. 20 opintopistettä			
Opinnot yhteensä vähin- tään					150 opintopistettä	

LUKION OPINTOJAKSOT AINEITTAIN

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

Äi01 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tuotetaan, tulkitaan ja arvioidaan yksin ja yhdessä erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja. Kirjoittamisesta opiskellaan kirjoittamisprosessin eri vaiheet ja aineiston käyttäminen oman tekstin pohjana. Opiskelija syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Äi02Äi03 Kieli ja vuorovaikutus (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö:

- Kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä.
- Kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu.
- Oman vuorovaikutusosaamisen monipuolinen kehittäminen, erilaisten vuorovaikutustilanteiden analysointi ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen.

Äi04 Kirjallisuus 1 (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö:

- Tavoitteena on monipuolistaa opiskelijan lukemisen tapoja, syventää eri kauno- ja tietokirjallisuuden lajien tuntemusta ja ilmaisutapoja sekä tulkintaa analysoinnin käsitteiden avulla.
- Kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä.

FI02Äi05 Etiikka / Tekstien tulkinta 1 (4 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana opitaan ja harjoitellaan ilmaisemaan omia mielipiteitä kattavasti erilaisilla argumentaatiokeinoilla sekä analysoidaan erilaisia kantaa ottavia ja vaikuttavia tekstejä. Opintojakson aikana opiskelija tekee mielipide-alustuksen, osallistuu väittelyihin, valmistelee ja kuvaa videon valitsemastaan teoksesta sekä tuottaa media-analyysejä.

Äi06Äi07 Tekstit ja vuorovaikutus (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö:

- Opintojakson aikana opiskelija syventää
- kirjoitusprosessin taitojaan erilaisten omaäänisten tekstien kirjoittajana,
- taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana,
- taitojaan arvioida tekstien luotettavuutta,
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä ja
- kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

ÄI08 Kirjallisuus 2 (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Suomalaiseen ja maailmankirjallisuuteen tutustumista ja analysointia eri konteksteissaan ja tekstien tarkastelua eri näkökulmista.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**ÄI09 Vuorovaikutus 3 (2 op)****EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa harjoitellaan ja syvennetään taitoa analysoida opiskelussa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja sekä oman idean tai näkemyksen vakuuttavaa esittämistä, argumentoinnin tapoja ja retorisia keinoja. Opiskelija kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta. Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen.

ÄI10 Kirjoittaminen 2 (2 op)

Kohderyhmä 3. vsk

Sisältö: Harjoitellaan kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelua ja tuottamista kiinnittäen huomiota tiedonhallinnan taitoihin, lähteiden arviointiin, lähdekritiikkiin, tekijänoikeuksiin, kirjoittamisprosessin ajankäytön hallintaan, aiheen rajaamiseen, näkökulman ja aineistojen valintaan, aineistojen käyttötapoihin tekstissä, yleiskielen, asiatyylin ja erilaisten ilmaisutyylilien hallintaan sekä tekstin muokkaamiseen ja viimeistelyyn.

ÄI11 Tekstien tulkinta (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opiskelija syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan. Opintojaksossa harjoitellaan monimuotoisten asiatekstien, mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysia, arviointia ja tulkinnan rakentamista sekä tarkoituksenmukaisten käsitteiden käyttöä.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI, RUOTSI B1-OPPIMÄÄRÄ**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****RUB11 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävä on johdattaa ja motivoida opiskelijaa lukion toisen kotimaisen kielen opintoihin ja kasvattaa opiskelijan tietoisuutta omasta kieli- ja kulttuuritaustastaan vuorovaikutuksessa ryhmän kanssa. Opintojakson tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan tietoisuutta ruotsin kielen taustasta, historiasta ja asemasta Suomessa sekä ohjata opiskelijaa löytämään ruotsin kielen vaikutuksesta kertovia kielellisiä ja kulttuurisia piirteitä omasta arjesta ja yhteiskunnasta.

RUB12 Ruotsin kieli arjessani (3 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on kannustaa opiskelijaa käyttämään ruotsia rohkeasti ja kehittämään omia vuorovaikutustaitojaan eri tilanteissa.

RUB13 Kulttuuri ja mediat (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja ruotsinkielisiä medioita hyödyntäen.

RUB14 Ympäristömme (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa ja erilaisten tekstien tulkitsemis- ja tuottamistaitoja hyödyntäen erilaisia oppimisympäristöjä. Opiskelija tutustuu moduulissa erilaisiin tekstityyppeihin.

RUB15 Opiskelu- ja työelämä (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on, että opiskelija tutustuu mahdollisuuksiin opiskella ja tehdä töitä ruotsin kielellä ja tutustuu pohjoismaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**RUB16 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan taitoa tuottaa ruotsin kieltä suullisesti, ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja rakentaa dialogia. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen suorittaminen.

RUB17 Kestävä elämäntapa (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojakson tehtävänä on syventää oppimäärän pakollisten moduulien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävän elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**RUB18 Ruotsin kertaus (1 op)**

Kohderyhmä: 3 vsk

Sisältö: Opintojakson aikana valmistaudutaan YO-kokeeseen kertaamalla pakollisten ja valinnaisten moduulien oppimäärä sekä harjoitellaan YO-kokeen eri osa-alueita ja tehtävätyyppejä.

ENGLANTI, A1-OPPIMÄÄRÄ

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

ENA01 Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen (1 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on avata lukion kieltenopiskelun tavoitteita suhteessa jatkuvaan oppimiseen ja tulevaisuuden tarpeisiin muutosten monikielisessä maailmassa. Opintojakso totuttaa opiskelijaa lukion kieltenopiskeluun, jossa kohdekieltä käytetään mahdollisimman paljon. Tehtävänä on kehittää opiskelijan kielitietoisuutta ja kieli-identiteettiä sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja sekä vahvistaa opiskelijan ja ryhmän hyvinvointiosaamista. Opintojakson aikana aloitetaan kieliprofiilin laadinta.

ENA02 Englanti globaalina kielenä (3 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on tarkastella englannin kielen aseman kehittymistä lingua francana globaaleissa konteksteissa ja vuorovaikutustilanteissa, joissa englanti ei välttämättä ole kenenkään äidinkieli. Tehtävänä on myös tarkastella, miten kieli ja kielitaito vaikuttavat eettisesti kestävään toimintaan kaikessa viestinnässä. Opintojakson aikana avataan rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) käsitettä keskeisenä kielitaidon osa-alueena.

ENA03 Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on syventää kulttuurista ymmärrystä. Opintojaksossa tarkastellaan kielten ja kulttuurien moninaisuutta sekä arvoja ja merkityksiä, jotka välittyvät kulttuurin kautta yksilölle ja yhteisölle. Taiteiden merkitystä tarkastellaan niiden vaikuttavuuden kautta. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään muita opintoja tai oppimisympäristöjä sekä elämämpiirejään. Opintoihin voidaan sisällyttää laajahko luovan ilmaisun tuotos.

ENA04 Englannin kieli vaikuttamisen välineenä (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojakson tehtävänä on kehittää ajattelu- ja opiskelutaitoja harjoittelemalla kriittisiä lukija- ja tiedonhankintataitoja sekä niihin pohjautuvia soveltamisen ja tuottamisen taitoja. Opintojaksossa tarkastellaan osallisuuden, aktiivisen toimijuuden ja demokratian rakentumista englannin kielellä kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti monimuotoisessa maailmassa.

ENA05 Kestävä tulevaisuus ja tiede (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan tiedonhankinnan taitoja, erityisesti lähteen luotettavuuden tarkastelun näkökulmasta, ja vahvistaa hänen tekstin tulkitsemisen ja tuottamisen taitojaan. Tehtävänä on myös vahvistaa opiskelijan taitoja esittää kysymyksiä ja etsiä vastauksia tai hahmotella ratkaisuja itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä.

ENA06 Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on syventää opiskelijan käsitystä kielitaidosta työelämätaidona ja sosiaalisena pääomana muuttuvassa maailmassa. Opintojaksossa pohditaan jatko-opinto- ja urasuunnitelmia sekä työntekoa myös kansainvälisessä kontekstissa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET KURSSIT

ENA07 Ympäristö ja kestävä elämäntapa (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on valmistaa opiskelijaa maailmankansalaiseksi, jolla on tietoa, taitoa ja tahtoa osallistua globaaleista ympäristökysymyksistä käytäviin keskusteluihin. Näkökulmia tarkastellaan opiskelijan omasta elinpiiristä käsin, mutta opintojaksossa tutustutaan myös kansainvälisten organisaatioiden tapoihin käsitellä kestävään elämäntapaan liittyviä kysymyksiä.

ENA08 Viesti ja vaikuta puhuen (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tehtävänä on harjaannuttaa opiskelijan monipuolista suullista kielitaitoa, jota tarvitaan kansainväliseen toimijuuteen, sekä tarjota opiskelijalle jatkuvan oppimisen välineitä oman suullisen kielitaidon kehittämiseksi. Tehtävänä on myös vahvistaa neuvottelemisen taitoja sekä toisen arvostamista ja huomioon ottamista. Opintojaksoon sisältyy Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen suorittaminen.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

ENA09 Englannin kertaus

Kohderyhmä: 3. vsk

Opintojakson aikana valmistaudutaan YO-kokeeseen kertaamalla pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen oppimäärää sekä harjoitellaan YO-kokeen eri osa-alueita ja tehtävätyyppejä.

SAKSA B2-OPPIMÄÄRÄ

SAB21 Elämän tärkeitä asioita (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia arjen sosiaalisiin kohtaamisiin ja asiointiin liittyviä tilanteita. Aihepiirit liittyvät vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja kouluun.

SAB22 Monenlaista elämä (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Opintojaksossa tutustutaan saksankielisen maailman tapoihin ja traditioihin sekä kiinnitetään huomiota mahdollisiin kulttuurieroihin. Suomea tarkastellaan saksan opiskelun näkökulmasta

SAB23 Hyvinvointi ja huolenpito (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojaksossa käsitellään terveyteen, hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja eri elämänvaiheisiin liittyviä aiheita sekä harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja keskustelijana toimimista.

SAB24 Kieli ja kulttuuri (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojaksossa tarkastellaan kielialueen kulttuurisesti keskeisiä ja ajankohtaisia ilmiöitä. Opiskelija tottuu käyttämään saksaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

SAB25 Opiskelu, työ ja tulevaisuus (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella saksan kieltä erilaisissa kouluun, jatko-opiskeluun, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin liittyvissä tilanteissa.

SAB26 Mediat ja monilukutaito (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Opintojaksossa vahvistetaan saksankielisten medioiden tuntemusta ja käsitellään ajankohtaisia aiheita vahvistaen samalla tekstien tulkitsemiseen ja tiedon luotettavuuden arviointiin tarvittavia strategioita.

SAB27 Yhteinen maapallomme (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Opintojakson aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta. Opintojakson aikana kerrataan keskeistä sanastoa ja rakenteita ja valmentaudutaan yo-koetta varten.

SAB28 Kansainvälinen osaaminen (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia sekä tutustutaan erilaisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin ja kielitaitovaatimuksiin jatko-opinnoissa. Valmentaudutaan yo-kirjoituksiin

SAB29 Berliini tutuksi (2 op)

Saksa: Tässä opintojaksossa tutustutaan Berliinin nykypäivään, historiaan ja kulttuuriin oma-kohtaisesti. Osana opintojaksoa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan omakustanteiselle matkalle Berliiniin. Opintojaksoon voivat osallistua kaikki saksaa opiskelevat, vähintään 3 opintojaksoa suorittaneet opiskelijat. Etusijalla ovat pidemmälle edenneet opiskelijat. Opintojakso on kolmivaiheinen: tutustuminen kohteeseen, matka ja lopputyö.

VIERAAT KIELET, B3-OPPIMÄÄRÄ (SAKSA, RANSKA, VENÄJÄ)**SAB31, RAB31, VEB31 Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Saksa: Opintojaksossa harjoitellaan arkeen liittyviä tilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Opiskelijaa ohjataan etsimään itselle sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä.

Ranska: Opintojakso johdattaa ja motivoi opiskelijaa tavoitteelliseen ranskan kielen opiskeluun sekä vahvistaa opiskelijan mielenkiintoa uutta kieltä ja ranskan kielisten maiden kulttuureja kohtaan. Opintojakson aikana opitaan toimimaan rutiininomaisissa viestintätilanteissa sekä tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja.

Venäjä: Opintojaksossa harjoitellaan arkeen liittyviä tilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia. Opiskelijaa ohjataan etsimään itselle sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä.

SAB32, RAB32, VEB32 Matkalla maailmassa (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Saksa: Opintojaksossa harjoitellaan oman elämänpiirin kuvailua sekä selviytymistä tavanomaisissa asiointi- ja kohtaamistilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa sekä hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin.

Ranska: Opintojaksolla opit kuvailemaan omaa ja perheesi arkea ja toimimaan tavanomaisimmissa asiointi- sekä muissa sosiaalisen kohtaamisen tilanteissa ranskaksi.

Venäjä: Opintojaksossa harjoitellaan oman elämänpiirin kuvailua sekä selviytymistä tavanomaisista asiointi- ja kohtaamistilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään vähäistäkin kielitaitoa sekä hyödyntämään kieltä väylänä omien mielenkiinnon kohteiden pariin.

SAB33, RAB33, VEB33 Elämän tärkeitä asioita (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Saksa: Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia arjen sosiaalisiin kohtaamisiin ja asiointiin liittyviä tilanteita. Aihepiirit liittyvät vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja kouluun.

Ranska: Opintojakson aihepiirit liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja kouluun. Harjoittelet erilaisia sosiaalisen kohtaamisen tilanteita arjessa sekä tavanomaisissa viestintätilanteissa.

Venäjä: Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia arjen sosiaalisiin kohtaamisiin ja asiointiin liittyviä tilanteita. Aihepiirit liittyvät vapaa-ajan viettoon, harrastuksiin ja kouluun.

SAB34, RAB34, VEB34 Monenlaista elämää (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Saksa: Opintojaksossa tutustutaan saksankielisen maailman tapoihin ja traditioihin sekä kiinnitetään huomiota mahdollisiin kulttuurieroihin. Suomea tarkastellaan saksan opiskelun näkökulmasta.

Ranska: Opintojaksossa tutustut sekä ranskankielisen maailman, että Suomen ihmisiin ja vertaillet heidän tapojaan ja kulttuuriaan. Tutustut myös ranskan kielen maantieteelliseen levinneisyyteen ja sen eri variantteihin (frankofonia).

Venäjä: Opintojaksossa tutustutaan venäläisiin tapoihin ja traditioihin sekä kiinnitetään huomiota mahdollisiin kulttuurieroihin. Suomea tarkastellaan venäjän opiskelun näkökulmasta.

SAB35, RAB35, VEB35 Hyvinvointi ja huolenpito (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Saksa: Opintojaksossa käsitellään terveyteen, hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja eri elämänvaiheisiin liittyviä aiheita sekä harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja keskustelijana toimimista.

Ranska: Tutustut erilaisiin elämäntapoihin, hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttaviin asioihin. Opit kertomaan ihmisen elämänvaiheista sekä tuntemuksistasi ja mielipiteistäsi. Opintojaksossa harjoitellaan vuorovaikutuksen ylläpitoa ja aktiivisen kuuntelun taitoa.

Venäjä: Opintojaksossa käsitellään terveyteen, hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviä aiheita sekä harjoitellaan omien mielipiteiden ilmaisua ja keskustelijana toimimista.

SAB36, RAB36, VEB36 Kieli ja kulttuuri (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Saksa: Opintojaksossa tarkastellaan kielialueen kulttuurisesti keskeisiä ja ajankohtaisia ilmiöitä. Opiskelija tottuu käyttämään saksaa itselle kiinnostavia kulttuuriaiheita tutkiessa.

Ranska: Tutustut historiallisiin ja ajankohtaisiin ranskankielisen kulttuurialueen aiheisiin. Moduulin aikana pääset tutustumaan myös itseäsi kiinnostaviin kulttuuriaiheisiin ja tekemään oman ranskankielisen tuotoksen.

Venäjä: Opintojaksossa tarkastellaan kielialueen kulttuurisesti keskeisiä ja ajankohtaisia ilmiöitä. Opiskelija tottuu käyttämään venäjän kieltä itselle kiinnostavia kulttuuriaihteita tutkiessa.

SAB37, RAB37, VEBB37 Työ, opiskelu ja tulevaisuus (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Saksa: Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella saksan kieltä erilaisissa kouluun, jatko-opiskeluun, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin liittyvissä tilanteissa.

Ranska: Tässä opintojaksossa pääset harjoittelemaan kieltä erilaisissa opiskeluun ja työelämään liittyvissä tilanteissa. Opit myös kertomaan tulevaisuudensuunnitelmistasi ranskaksi.

Venäjä: Opintojakso tarjoaa mahdollisuuksia pohtia ja harjoitella venäjän kieltä erilaisissa kouluun, jatko-opiskeluun, työelämään ja tulevaisuudensuunnitelmiin liittyvissä tilanteissa.

SAB38, RAB38, VEB38 Mediat ja monilukutaito (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Saksa: Opintojaksossa vahvistetaan saksankielisten medioiden tuntemusta ja käsitellään ajankohtaisia aiheita vahvistaen samalla tekstien tulkitsemiseen ja tiedon luotettavuuden arviointiin tarvittavia strategioita.

Ranska: Tässä jaksossa opit lukemaan ja tulkitsemaan eri tasoisia ja pituisia tekstejä. Jakson keskeisiä aihepiirejä ovat erilaiset ajankohtaiset aiheet, ranskankieliset mediat ja lähdekritiikki.

Venäjä: Opintojaksossa vahvistetaan venäjänkielisten medioiden tuntemusta ja käsitellään ajankohtaisia aiheita vahvistaen samalla tekstien tulkitsemiseen ja tiedon luotettavuuden arviointiin tarvittavia strategioita.

SAB39 Berliini tutuksi (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Tässä opintojaksossa tutustutaan Berliinin nykypäivään, historiaan ja kulttuuriin omakohtaisesti. Osana opintojaksoa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan omakustanteiselle matkalle Berliiniin Opintojaksoon voivat osallistua kaikki saksaa opiskelevat, vähintään 3 opintojaksoa suorittaneet opiskelijat. Etusijalla pidemmälle edenneet opiskelijat. Opintojakso on kolmivaiheinen; tutustuminen kohteeseen, matka ja lopputyö. Arvioidaan suoritusmerkinnällä.

RAB39 Käytännön ranskaa aidossa kontekstissa (2 op)

Kohderyhmä: 3.vsk

Tässä opintojaksossa tutustutaan opiskelijoiden kanssa yhteistyössä valittavan ranskankielisen kaupungin nykypäivään, historiaan ja kulttuuriin omakohtaisesti. Osana opintojaksoa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan omakustanteiselle matkalle ko. kaupunkiin. Opintojaksoon voivat osallistua kaikki ranskaa opiskelevat, vähintään kolme opintojaksoa suorittaneet opiskelijat. Etusijalla ovat pidemmälle edenneet opiskelijat. Opintojakso on kolmivaiheinen: tutustuminen kohteeseen, matka ja lopputyö.

VEB39 Käytännön venäjää (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Tässä opintojaksossa tutustutaan Pietarin nykypäivään, historiaan ja kulttuuriin omakohtaisesti. Osana opintojaksoa osallistutaan mahdollisuuksien mukaan omakustanteiselle matkalle Pietariin. Opintojaksoon voivat osallistua kaikki venäjää opiskelevat, vähintään 3 opintojaksoa suorittaneet opiskelijat. Etusijalla ovat pidemmälle edenneet opiskelijat. Opintojakso on kolmivaiheinen: tutustuminen kohteeseen, matka ja lopputyö.

RAB310 Ranskan kertaus (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Opintojaksolla tutustutaan ylioppilaskokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niihin vastaamista monipuolisesti. Jakson painotuksia voidaan säätää opiskelijoiden toiveiden mukaan. Materiaali voidaan valita opintojaksokohtaisesti ja materiaalina käytetään myös edellisten vuosien yo-kokeita sekä opettajan valitsemaa materiaalia. Opintojakson lopussa opiskelija tekee ranskan preliminäärikokeen. Opintojakso vaatii läsnäoloa oppitunneilla sekä preliminäärikokeeseen osallistumista, eikä sitä voi suorittaa itsenäisesti.

VEB310 Venäjän kertaus (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Opintojakson aikana tutustutaan ylioppilaskokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin ja harjoitellaan niihin vastaamista monipuolisesti. Opintojakson painotuksia voidaan säätää opiskelijoiden toiveiden mukaan. Ei oppikirjaa, vaan materiaalina käytetään edellisten vuosien yo-kokeita sekä opettajan valitsemaa materiaalia. Opintojakson lopussa opiskelija tekee venäjän preliminäärikokeen. Opintojakso vaatii läsnäoloa oppitunneilla eikä sitä voi suorittaa itsenäisesti.

MATEMATIIKKA**Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus****VALTAKUNNALLINEN PAKOLLINEN OPINTOJAKSO****MAY1 Luvut ja yhtälöt (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Opintojaksossa keskitytään perusopetuksessa opiskeltujen sisältöjen kertaamiseen ja syventämiseen. Kerrataan ja syvennetään murtolukuihin, potenssin laskusääntöihin, prosenttilaskentaan, funktioihin ja yhtälöiden ratkaisemiseen liittyviä asioita. Opintojakson aikana myös luodaan ne opiskelutottumukset, joihin myöhempien opintojaksojen opiskelu perustuu sekä aloitetaan niiden ohjelmistojen käyttöä, joita tullaan hyödyntämään opinnoissa.

MATEMATIIKAN LYHYT OPPIMÄÄRÄ**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****MAB02 Lausekkeet ja yhtälöt (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa kerrataan ja täydennetään ensimmäisen ja toisen asteen polynomifunktioihin liittyviä laskuja sekä vahvistetaan yhtälönratkaisutaitoja, esimerkiksi opitaan toisen asteen yhtälön ratkaisukaava. Lisäksi opintojaksossa tutustutaan lukujonoihin sekä niihin liittyviin laskuihin.

MAB03 Geometria (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään osaamista kuvioiden ja kappaleiden geometrisistä ominaisuuksista, kuten pinta-alasta, tilavuudesta sekä yhdenmuotoisuudesta. Tasogeometriaan liittyviä sisältöjä ovat esimerkiksi trigonometria ja ympyrään liittyvät laskut. Avaruusgeometriassa käsitellään esimerkiksi lieriöitä ja kartioita. Opittuja taitoja sovelletaan käytännön ongelmien ratkaisemiseen.

MAB04 Matemaattisia malleja (2 op)**TARJOTAAN LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. - 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan suureiden välisiin riippuvuuksiin lineaaristen ja eksponentiaalisten mallien sekä polynomien avulla, minkä lisäksi opitaan arvioimaan käytettyjen mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta. Opintojaksossa käsitellään myös eksponenttiyhtälöitä sekä niiden ratkaisemista. Laskin- ja taulukkolaskentaohjelmien käyttöä harjoitellaan niin mallien sovittamisen kuin yhtälönratkaisunkin osalta.

MAB05 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. - 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään tilastollisen aineiston tulkitsemiseen ja todennäköisyyslaskennan perusteisiin. Todennäköisyyslaskennassa kerrataan ja syvennetään perusteita sekä opitaan laskemaan permutaatioita ja kombinaatioita. Opintojaksossa käydään läpi myös tilastollisia tunnuslukuja, opitaan havainnollistamaan tilastollista aineistoa teknisillä apuvälineillä sekä tutustutaan regression ja korrelaation käsitteisiin.

MAB06 Talousmatematiikan alkeet (1 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan talouselämään liittyviin käsitteisiin, kuten verotukseen sekä yksinkertaiseen korkoon. Opintojaksolla kerrataan ja syvennetään prosenttilaskentaa, lasketaan talletusten ja lainojen korkoja sekä perehdytään indekseihin ja valuuttakursseihin.

MAB07YH02 Taloustieto ja matematiikka (3 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään talouden eri osa-alueita ja lainalaisuuksia sekä analysoimaan taloudellisia muutoksia ja prosesseja. Matemaattisissa sisällöissä perehdytään erityisesti talletuksiin ja lainoihin liittyviin laskuihin. Opintojaksossa yhdistyvät yhteiskunnalliset ja matemaattiset taidot luontevasti ja toisiaan täydentäen, valmistaen opiskelijaa itsenäiseksi taloudelliseksi toimijaksi osana yhteiskuntaa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAB08 Matemaattinen analyysi (2 op)****EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. - 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan funktioiden keskimääräisen ja hetkellisen muutosnopeuden tarkasteluun. Polynomifunktioiden hetkellistä muutosnopeutta opitaan määrittämään derivaivoimalla. Derivaatan avulla tarkastellaan lisäksi funktioiden kasvavuutta ja vähenevyyttä sekä pienimpiä ja suurimpia arvoja. Opintojakson sisältöjä käytetään erilaisissa soveltavissa tehtävissä.

MAB09 Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat**TARJOTAAN LV. 2025 - 2026****Kohderyhmä: 2. – 3. vsk**

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin tilastollisiin ja todennäköisyysjakaumiin. Sen aikana määritetään eri jakaumiin liittyviä todennäköisyyksiä sekä laskinohjelmien avulla että ilman niitä, ja harjoitellaan tilastollista päättelyä ja testausta. Opintojakson aikana voidaan tutustua myös tilastollisen tutkimuksen tekemiseen.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAB10 Matematiikan lyhyen oppimäärän kertaus****Kohderyhmä: 3. vsk**

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata matematiikan lyhyen oppimäärän pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan matematiikan ylioppilastutkintokokeen vastaustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla ja kertaamalla sähköisten ohjelmien käyttöä.

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****MAA02 Funktiot ja yhtälöt 1 (3 op)****Kohderyhmä: 1. vsk**

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisussa. Opiskelija harjoittelee sähköistä vastaamista ja eri ohjelmistosovellusten käyttöä.

MAA03 Geometria (2 op)**Kohderyhmä: 1. vsk**

Sisältö: Opintojaksossa käsitellään tason ja kolmiulotteisen avaruuden geometriaa. Ratkaisuisa käytetään yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

MAA04 Analyttinen geometria ja vektorit (3 op)**Kohderyhmä: 1. vsk**

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään geometriaan tasokoordinaatistossa. Analyttisen geometrian avulla tutustutaan käyrän, suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälöihin. Vektorilaskenta monipuolistaa geometrian menetelmiä ja tuo erilaista näkökulmaa geometrinen ongelmien ratkaisemiseen.

MAA05 Funktiot ja yhtälöt 2 (2 op)**Kohderyhmä: 2. vsk**

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmi-funktioiden ominaisuuksiin ja niiden käyttöön erilaisten ilmiöiden kuvaamisessa ja ongelmanratkaisusovelluksissa.

MAA06 Derivaatta (3 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan derivaatan käsitteeseen ja sen käyttöön aikaisemmissa opintojaksoissa kohdattujen funktioiden kulun tutkimisessa. Opiskelija harjaantuu käyttämään derivaattaa monipuolisesti funktioiden tutkimisessa sekä ääriarvo-ongelmien ratkaisemisessa. Tutustutaan myös raja-arvon ja jatkuvuuden käsitteisiin.

MAA07 Integraalilaskenta (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Tutustutaan integraalifunktioon ja määrättyyn integraaliin ja ratkaistaan pinta-aloja ja tilavuuksia integraalilaskennan keinoin. Opintojakson keskeisenä päämääränä on, että opiskelija sisäistää integraalilaskennan peruskäsitteet: integraalifunktion ja määrätyn integraalin, ja ymmärtää niiden välisen yhteyden sekä tutustuu joihinkin integraalilaskennan sovelluksiin.

MAA08 Tilastot ja todennäköisyys (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Tutustutaan todennäköisyyden käsitteisiin ja laskusääntöihin. Tutkitaan diskreettiä tilastollista jakaumaa ja kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määritetään näihin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja.

MAA09YH02 Taloustieto- ja matematiikka (3 op)

Kohderyhmä: 2 vsk

Sisältö: Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään talouden eri osa-alueita ja lainalaisuuksia sekä analysoimaan taloudellisia muutoksia ja prosesseja. Matemaattisissa sisällöissä perehdytään erityisesti talletuksiin ja lainoihin liittyviin laskuihin. Opintojaksossa yhdistyvät yhteiskunnalliset ja matemaattiset taidot luontevasti ja toisiaan täydentäen, valmistuen opiskelijaa itsenäiseksi taloudelliseksi toimijaksi osana yhteiskuntaa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MAA10 3D-geometria (2 op)**

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa täydennetään avaruusgeometrian sekä vektorilaskennan sisältöjä ja tutustutaan xyz-avaruuden suoriin, tasoihin ja pintoihin.

MAA11 Algoritmit ja lukuteoria (2op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään logiikan ja lukuteorian peruskäsitteisiin. Lisäksi tutustutaan erilaisiin algoritmeihin ja niiden ohjelmointiin.

MAA12 Analyysi ja jatkuva jakauma (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojaksossa syvennetään ja laajennetaan analyysiin liittyvien käsitteiden hallintaa ja menetelmiä. Sisältöinä käsitellään käänteisfunktio, raja-arvo äärettömyydessä, epäoleelliset integraalit ja jatkuvat jakaumat.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

MAA13 Pitkän matematiikan kertauskurssi (2 op)

Kohderyhmä: 3.vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata matematiikan pitkän oppimäärän pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan matematiikan ylioppilastutkintokokeen vastustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien ylioppilastehtävien avulla ja kertaamalla sähköisten ohjelmien käyttöä.

BIOLOGIA

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

BI01 Elämä ja evoluutio (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään elämän edellytyksiin ja kaikille eliöille tunnusomaisiin piirteisiin. Keskeinen näkökulma opintojaksossa on evoluutio ja sen merkityksen ymmärtäminen. Opintojaksossa tutustutaan biologiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologiaan osana luonnontieteitä.

BI02BI03 Ekologian perusteet ja ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso tarkastelee ekologian perusteita ja elämän monimuotoisuutta. Keskeisinä teemoina ovat luonnon monimuotoisuutta uhkaavat tekijät Suomessa ja muualla maailmassa ja mahdollisuudet suojella maapallon monimuotoisuutta. Opintojakso perehdyttää myös ekologiseen tutkimukseen ja sen soveltamiseen ekosysteemien ja monimuotoisuuden suojelussa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

BI04 Solu ja perinnöllisyys (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. - 2. vsk

Sisältö: Opintojakson tarkoituksena on syventää opiskelijan ymmärrystä tumallisen solun rakenteesta, toiminnan ohjaamisesta, solujen lisääntymisestä ja perinnöllisyyden perusteista. Solujen toimintoja havainnollistetaan kokeellisella työskentelyllä.

BI05 Ihmisen biologia (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. - 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat ihmisen elintoiminnot ja lisääntyminen. Opintojaksossa tarkastellaan ihmiselämän kykyä sopeutua muutoksiin ja puolustautua ulkoisia uhkia vastaan.

BI06 Biotekniikka ja sen sovellukset

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojaksolla tarkoituksena on, että opiskelija ymmärtää biologisen tutkimuksen merkityksen sovellusten kehittämisessä niin lääketieteessä, teollisuudessa, elintarviketuotannossa kuin luonnonvarojen kestävä kehityksen mukaisessa käytössä. Keskeisiä tarkastelun kohteita ovat geenitekniikan ja mikrobiologian erilaiset sovellukset. Opintojaksossa esitellään uusimpia biotekniikan sovelluksia nopeasti kehittyvällä alalla.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

BI07 Biologian kertaus (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeen vastaustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla ja kertaamalla sähköisten ohjelmien käyttöä.

MAANTIEDE

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

GE01 Maailma muutoksessa (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakso perehdyttää opiskelijan muuttuvan maailman ja sen alueellisten ilmiöiden tarkasteluun ympäristön muutosten ja ihmiskunnan muutosten kautta. Opintojakson aikana seurataan ajankohtaisia uutisia eri puolilta maailmaa ja hahmotetaan maailmanlaajuisia muutoksia sekä luonnon, ympäristön että ihmiskunnan kannalta. Opintojakso käsittelee myös eri puolilla maailmaa tapahtuvaa myönteistä kehitystä sekä mahdollisuuksia ennakoida ja hillitä sekä varautua ja sopeutua muutoksiin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

GE02 Sininen planeetta (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1.- 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tarkastellaan luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ilma-, vesi- ja kivikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnossa tapahtuvat prosessit ja niihin liittyvät syy-seuraussuhteet. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

GE03 Yhteinen maailma (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tarkastellaan ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja syvennetään ihmistoiminnan alueellisten piirteiden tuntemusta ja vuorovaikutusta. Keskeisinä näkökulmina ovat luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien arviointi ihmistoiminnan kannalta sekä ihmistoiminnan vastuullisuus ja ympäristön hyvinvointi. Kaikkia teemoja käsitellään alueellisesta näkökulmasta. Teemojen yhteydessä käsitellään myös niihin liittyviä riskejä ja ongelmia sekä myönteistä kehitystä.

GE04 Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakso perehdyttää aiemmissa opintojaksoissa hankittujen maantieteellisten tietojen ja taitojen soveltamiseen tutkielman laatimisessa tai vaikuttamisprojektin toteuttamisessa. Keskeisiä näkökulmia opintojaksossa ovat aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet sekä geomedian käyttö tutkimuksessa ja yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

GE05 Maantieteen kertaus (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeen vastustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla ja kertaamalla sähköisten ohjelmien käyttöä.

FYSIIKKA

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

FY01FY02 Fysiikka luonnontieteenä, fysiikka ympäristö ja yhteiskunta (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Kaikille opiskelijoille pakollisessa opintojaksossa ohjataan ymmärtämään fysikaalisen tiedon kehittymistä. Apuna käytetään kokeellista tutkimista ja mittaustulosten tulkitsemista. Syvennetään kuvaa luonnon rakenteista ja ilmiöistä esimerkkitapausten avulla. Keskeisiä malleja ovat liikeilmiöt ja kokonaisvoima liikkeen muutoksen aiheuttajana.

Opintojakson toisessa osassa perehdytään siihen, miten energiaa tuotetaan, siirretään ja käytetään sekä mitä vaikutuksia näillä toiminnoilla on ympäristöön, yhteiskuntaan ja ihmisten hyvinvointiin. Keskeisenä näkökulmana on energian käsitteen ilmeneminen näissä yhteyksissä sekä se, miten energian käsite jäsentää ja täsmentää aiheesta käytävää yhteiskunnallista keskustelua ja siihen liittyviä näkemyksiä.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

FY03 Energia ja lämpö (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa syvennetään energiaa ja lämpöä koskevien käsitteiden ja periaatteiden hallintaa sekä niihin liittyvän teknologian ymmärtämistä. Tarkastellaan aineiden termodynaamiseen tilaan liittyviä ilmiöitä ja lakeja tutkimalla ainakin lämpöopin pääsääntöjä ja niiden merkitystä luonnon prosessien selittäjinä. Syvennetään kokeellisen menetelmän hallintaa.

FY04 Voima ja liike (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa syvennetään mekaniikan keskeisten osa-alueiden hallintaa. Perehdytään mekaanisiin vuorovaikutuksiin ja dynamiikan perusteisiin kokeellisen tutkimisen avulla. Tutkitaan etenemis- ja pyörimisliikkeisiin liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja perehdytään niiden avulla Newtonin lakeihin.

FY05 Jaksollinen liike ja aallot (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opiskellaan värähtely- ja aaltoliikkeen perusteita tutkimalla esimerkiksi mekaanista värähtelyä ja ääntä sekä perehtymällä niitä selittäviin keskeisiin periaatteisiin. Keskeisinä sisältöinä ympyräliike, siihen liittyvät ilmiöt ja gravitaatiovuorovaikutus.

FY06 Sähkö (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1.-2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tarkoitus on tutustuttaa opiskelijat peruskäsitteisiin, jotka liittyvät sähköiseen vuorovaikutukseen, sähkövirtaan ja tasavirtapiireihin, sekä virtapiirien komponentteihin. Lisäksi syvennetään sähköön liittyvien ilmiöiden, käsitteiden ja tekniikan hallintaa. Tutkitaan erilaisia virtapiirejä, tutustutaan mittaustekniikkaan ja perehdytään sähköturvallisuuteen.

FY07 Sähkömagnetismi ja valo (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutkitaan sähkömagneettisia ilmiöitä, kuten induktiota, muuttuvia kenttiä sekä sähköenergian tuottamista ja siirtämistä. Syvennetään näihin liittyvän käsitteistön hallintaa. Lisäksi tarkastellaan sähkömagneettisen säteilyn spektriä, valon heijastumista ja taittumista sekä muita valoon liittyviä ilmiöitä.

FY08 Aine, säteily ja kvantittuminen (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan kvantittumiseen, dualismiin sekä aineen ja energian ekvivalenssiin aineen rakennetta ja rakenneosien dynamiikkaa hallitsevina periaatteina. Perehdytään atomi- ja ydinfysiikan perusteisiin sekä ionisoivan säteilyn syntyyn ja sen biologisiin vaikutuksiin.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**FY09 Fysiikan kertauskurssi (1 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata fysiikan oppimäärän pakollisen ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan fysiikan ylioppilastutkintokokeen vastaustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien ylioppilastehtävien avulla ja keräämällä sähköisten ohjelmien käyttöä.

KEMIA

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

KE01KE02 Kemia, minä ja kestävä tulevaisuus (2 op)

Kohderyhmä: 1.vsk

Sisältö: Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan aiempaa kemian osaamista ja tuodaan näkyväksi kemian merkitystä opiskelijan omassa elämässä. Opinnoissa tutustutaan myös luonnon-tieteiden ratkaisuihin kestäväen elämäntavan edistämiseksi. Tutustuminen ainemäärän käsitteeseen esittelee kemiasta kvantitatiivisen puolen, minkä lisäksi opiskelija syventää käsitystään kemiallisista sidoksista ja niiden merkityksestä aineen ominaisuuksille. Kokeellisessa työskentelyssä harjoitellaan erityisesti turvallista ja huolellista työskentelyä sekä johtopäätösten tekemistä havainnoista.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

KE03 Molekyylit ja mallit (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tarkastellaan hiilen yhdisteitä, niiden rakennetta ja ominaisuuksia. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään molekyyliden mallintamisessa. Hiilen yhdisteiden kemian merkitystä opiskelijan omaan elämään tarkastellaan hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

KE04 Kemiallinen reaktio (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1.-2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tarkastellaan erilaisia kemiallisia reaktioita ja niiden merkitystä elinympäristössä. Reaktioiden tarkastelussa edetään havainnoista reaktiotuotteiden päättelyyn ja reaktioyhtälön kirjoittamiseen. Reaktioyhtälöä käytetään myös reaktion kvantitatiivisessa tarkastelussa.

KE05 Kemiallinen energia ja kiertotalous (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojaksossa käsitellään kemiallista energiaa ja energian varastointi- ja hyödyntämistapoja. Siinä perehdytään luonnontieteellisen tutkimuksen suunnitteluun sekä tarkastellaan hapettumis- ja pelkistymisreaktioita ja niiden sovelluksia. Opintojaksossa käsitellään myös metallien kemiaa sekä sähkökemian liittyviä sisältöjä.

KE06 Kemiallinen tasapaino (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojaksossa otetaan käyttöön kemiallisen tasapainon käsite ja tarkastellaan sitä kvantitatiivisesti ja kvalitatiivisesti. Opintojaksossa käsitellään myös happamuuteen ja emäksisyyteen liittyviä aihealueita. Tieto- ja viestintätekniikan avulla esitetään tutkimustuloksia graafisesti ja tulkitaan tuloksia.

KOULUKOHTAINEN VALINNAINEN KURSSI

KE07 Kemian kertauskurssi (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on kerrata kemian pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä aiheita. Lisäksi opintojaksolla harjoitellaan reaalikokeen vastaustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla ja kertaamalla sähköisten ohjelmien käyttöä.

FILOSOFIA

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

FI01 Johdatus filosofiseen ajatteluun (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan filosofiaan oppiaineena sekä sen peruskäsitteisiin sekä erilaisiin filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin. Opettelemme myös filosofiaan keskeisesti liittyvää kommunikaatiota sekä sen myötä esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä. Jokainen opiskelija myös saa itsenäisesti tutustua valitsemaansa filosofiaan tai filosofiaan suuntaukseen ja esittelemään aiheensa kirjallisen työn muodossa.

FI02ÄI05 Tekstien tulkinta ja etiikka

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana opitaan ja harjoitellaan ilmaisemaan omia mielipiteitä kattavasti erilaisilla argumentaatiokeinoilla sekä analysoidaan erilaisia kantaa ottavia ja vaikuttavia tekstejä. Opintojakson aikana opiskelija tekee mielipide-alustuksen, osallistuu väittelyihin, valmis- telee ja kuvaa videon valitsemastaan teoksesta sekä tuottaa media-analyysitehtävän.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

FI03 Yhteiskuntafilosofia (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja joihin- kin yhteiskuntafilosofiaa edustaviin suuntauksiin. Opintojaksolla käsitellään muun muassa oi- keudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituuti- oiden toiminnassa sekä pyritään punnitsemaan näiden oikeutusta ja toteutusta. Ajankohtaiset yhteiskunnalliset kysymykset sekä erilaiset nyky-yhteiskuntien oikeudet tai velvollisuudet ovat kiinteä osa kurssin aiheita ja niiden käsittelyä.

FI04 Totuus (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana punnitaan, jäsennellään ja perustellaan erilaisia mielipiteitä sekä pyritään erottamaan ne tosiasiaväittämistä, joihin vaaditaan perusteluja. Opinnoissa myös eritellään ja arvioidaan filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä sekä jäsennellään tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta. Op- pituntien keskusteluissa opitaan myös arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat eri- laisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja ja siten hahmottamaan tieteellisen tiedon luonne itse- ään täydentävänä, muuttuvana ja jopa monitahoisesti tulkittavana totuutena.

KOULUKOHTAINEN SOVELTAVA KURSSI

FI05 Filosofian kertaus (1 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana kerrataan sekä pakollisten että valinnaisten opintojaksojen käsit- teitä ja aiheita sekä valmistaudutaan filosofian reaalikokeeseen harjoittelemalla ja palautta- malla tehtäviä aiempien vuosien YO-tehtävien aiheista. Opintojakso voi sisältää preliminääri- kokeen.

PSYKOLOGIA

VALTAKUNNALLINEN PAKOLLINEN OPINTOJAKSO

PS01 Toimiva ja oppiva ihminen (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa tutustutaan psykologiaan tieteenä. Ihmisen toimintaa tarkastellaan psykologian keskeisistä näkökulmista (psykykinen, biologinen, sosiaalinen, kulttuurinen). Lisäksi opintojaksossa perehdytään oppimiseen ja opiskeluun psykologian keskeisistä näkökulmista. Oppimisen sisältöjä ovat muun muassa ehdollistuminen, työ- ja säilömuistin toiminta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset, aivojen plastisuus ja unen merkitys oppimiselle sekä oppimisen sosiaalisuus ja erilaiset oppimiskulttuurit. Psykologian sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joten opintojaksossa tutustutaan myös psykologiseen tutkimukseen ja sen mahdollisuuksiin.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

PS02 Kehittyvä ihminen (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso painottuu kehityspsykologiaan. Opintojaksossa perehdytään hermoston kehitykseen psykykisten toimintojen näkökulmasta elämänsä aikana sekä tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisten toimintojen kehitykseen lapsuudessa ja nuoruudessa. Keskeisiä sisältöjä ovat muun muassa varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet, temperamentti, minuus ja minäkäsitys, tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely, vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot, kieli ja ajattelu sekä toiminnanohjaus. Lisäksi syvennyttään identiteetin muuttuvuuteen elämänsä aikana, kehityksen yksilöllisyyteen ja jatkuvuuteen sekä psykologiseen tutkimukseen kehityspsykologian näkökulmasta.

PS03 Tietoa käsittelevä ihminen (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. - 3. vsk

Sisältö: Opintojakso painottuu kognitiiviseen psykologiaan ja neuropsykologiaan. Opintojaksossa perehdytään tiedonkäsittelyn yleisiin periaatteisiin, kuten ärsykelähtöiseen ja skeemalähtöiseen tiedonkäsittelyyn sekä tietoiseen ja ei-tietoiseen tiedonkäsittelyyn. Keskeisiä sisältöjä opintojaksossa ovat myös havaitseminen ja tarkkaavaisuus, muisti, kieli, päätöksenteko sekä aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta. Lisäksi tutustutaan kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmiin.

PS04 Tunteet ja mielenterveys (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. - 3. vsk

Sisältö: Opintojakso painottuu kliiniseen psykologiaan eli mielenterveyden tutkimiseen ja hoitoon. Opintojaksossa perehdytään tunteiden psykologiaan sekä psykykiseen hyvinvointiin ja psykykisen tasapainon ylläpitämiseen, mihin liittyy muun muassa seuraavat ilmiöt: hallintakeinot ja defenssit, resilienssi, uni-valverytmi ja uneen vaikuttavat tekijät, stressi ja kriisit. Kun psykykinen tasapaino horjuu, mieli saattaa sairastua. Syvennymme opintojaksolla mielenterveyshäiriöihin, niiden luokitteluun, taustatekijöihin, oireisiin ja hoitomuotoihin.

PS05 Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältää moduulit PS05 (2 op)

Sisältö: Opintojakso painottuu persoonallisuus- ja sosiaalipsykologiaan. Persoonallisuuden kehittymiseen liittyen opintojaksossa perehdytään perimän ja ympäristön merkitykseen. Persoonallisuutta tarkastellaan muun muassa seuraavista näkökulmista: temperamentti, piirreteoriat, motivaatio, yksilölliset tulkinta- ja toimintatyyli, identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu. Lisäksi opintojaksossa tutustutaan älykkyyteen ja luovuuteen, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitykseen ihmisen toiminnalle sekä psykologiseen tutkimukseen.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**PS06 Psykologian kertaus (1 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakso on YO-kirjoituksiin valmistava. Opintojakson tavoitteena on kerrata pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä, syventää psykologista tietämystä ja ymmärrystä, muodostaa opituista asioista kokonaisuuksia sekä soveltaa psykologista tietoa. Lisäksi opintojaksossa harjoitellaan sähköisten ohjelmien käyttöä sekä reaalikokeen vastausmekaniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla. Opintojakso arvioidaan suorituserkinnällä suoritettu S/hylätty H.

HISTORIA

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

HI01 Ihminen, ympäristö ja historia (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan historiallisen tiedon luonteeseen ja opetellaan käyttämään historiallisia lähteitä sekä arvioimaan niitä kriittisesti omissa konteksteissaan. Oppitunneilla perehdytään nykyihmisen ja sen myötä eurooppalaisten yhteiskuntien muodostumiseen sekä pyritään liittämään näiden synty ja kehitys nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin erittelemällä erilaisia historiallisia vaikuttimia.

HI02 Kansainväliset suhteet (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan kansainvälisen politiikan perusteisiin ja muutoksiin sekä siihen liittyviin keskeisiin käsitteisiin erilaisten poliittisten ideologioiden ja aatteiden kautta. Oppitunneilla pyrimme ymmärtämään nykyisyyttä historian aikana muodostuneiden kansainvälisten suhteiden valossa. Keskeisiä aiheita ja painotuksia kurssilla ovat muun muassa imperialismi (siirtomaapolitiikka ja suurvaltasuhteet), maailmansotien syyt ja seuraukset, demokratian ja totalitarismin (mm. natsismi, stalinismi, fasismi) vastakkainasettelu, kansanmurhat, kylmä sota sekä dekolonialismi.

HI03 Itsenäisen Suomen historia (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään Suomen historiaan 1800-luvulta aina tämän päivän Suomeen. Keskeisiä käsitteitä ja aiheita oppitunneilla ovat muun muassa autonomian aika, itsenäistyminen ja siihen johtaneet prosessit, sisällissota, eheyttämisen aika, Suomen osuus toisessa maailmansodassa (talvisota, jatkosota, Lapin sota), kylmä sota ja Kekkosen aika, yhteiskunnan rakennemuutokset, hyvinvointivaltio sekä Suomen merkitys osana kansainvälistä yhteisöä.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

HI04 Eurooppalainen ihminen (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustumme eurooppalaiseen ihmiseen, aatteisiin, kulttuuriin ja ajatteluun monipuolisen aineiston ja erilaisten työtapojen kautta. Oppitunneilla pyritään mahdollisimman paljon keskustelemaan, tulkitsemaan ja ymmärtämään erilaisia historian aikakausia sekä erittelemään niiden vaikutusta esimerkiksi tieteisiin, taiteisiin tai ihmisten ajatteluun. Opintojakson keskeisiä aiheita ja käsitteitä ovat muun muassa Eurooppalaisen kulttuurin rakentuminen, antiikki ja eurooppalaisen kulttuurin juuret, keskiajan kulttuuri, uuden ajan murros tieteissä, taiteissa, uskonnollisessa elämässä sekä kokonaisvaltaisessa maailmankuvassa (esim. löytöretket, aurinkokeskeisyys, keksinnöt), ihmisoikeuksien synty ja 1800-luvun aatteet, globalisaatio, taiteiden historia ja populaarikulttuuri sekä tasa-arvokysymykset ja sukupuoliroolien muutokset.

HI05 Ruotsin itämaasta Suomeksi (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan suomalaisuuden syntyyn sekä alueellisena että kansallisena prosessina. Oppitunneilla keskeisiä aiheita ja käsitteitä ovat muun muassa Suomen väestön alkuperä, elintavat ja kulttuuri, kirkollinen ja maallinen valta keskiajalla, uuden ajan alun reformaatio, sääty-yhteiskunta, Suomen rooli osana Ruotsin valtapolitiikkaa (esim. suurvalta-aika, sotaväenotot, verotus, lait) sekä Suomen liittäminen Venäjään autonomisena suuriruhtinaskuntana ja suomalaisen (kansallisen) identiteetin ja kulttuurin synty.

HI06 Maailman kulttuurit kohtaavat (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan kulttuurintutkimuksen perusteisiin ja keskeisiin käsitteisiin. Oppitunneilla perehdytään historian kautta eri kulttuureihin ja kulttuurialueisiin sekä niiden väliseen vuorovaikutukseen. Opiskelija syventää opintojaan tutustumalla ja esittelemällä yhteen tai useampaan kulttuurialueeseen liittyvän aiheensa opintojakson aikana. Tämä voi olla esitelmä, tutkielma tai jokin muu projekti.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**HI07 Historian kertaus (1 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana kerrataan sekä pakollisten että valinnaisten opintojaksojen käsitteitä ja aiheita sekä valmistaudutaan historian reaalikokeeseen harjoittelemalla ja palauttamalla tehtäviä aiempien vuosien YO-tehtävien aiheista. Opintojakso voi sisältää preliminäärikokeen.

YHTEISKUNTAOPPI***VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT*****YH01 Suomalainen yhteiskunta (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana kerrataan ja syvennetään peruskoulun yhteiskuntaopin oppimäärää tutustumalla suomalaisen yhteiskunnan rakenteeseen, hyvinvointivaltion perusteisiin, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen edellytyksiin sekä vallan ja vaikuttamisen eri muotoihin. Oppitunneilla keskustellaan erilaisista ajankohtaisista ilmiöistä ja yhteiskunnallisista uutisista sekä pohditaan yhteiskunnan perimmäisiä kysymyksiä mm. oikeusjärjestelmästä, tasa-arvosta, ihmisoikeuksista ja vallan oikeutuksesta.

MAB07YH02 Taloustieto ja -matematiikka (3 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään talouden eri osa-alueita ja lainalaisuuksia sekä analysoimaan taloudellisia muutoksia ja prosesseja. Matemaattisissa sisällöissä perehdytään erityisesti talletuksiin ja lainoihin liittyviin laskuihin. Opintojaksossa yhdistyvät yhteiskunnalliset ja matemaattiset taidot luontevasti ja toisiaan täydentäen, valmistaen opiskelijaa itsenäiseksi taloudelliseksi toimijaksi osana yhteiskuntaa.

MAA07YH02 Taloustieto ja -matematiikka (3 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään talouden eri osa-alueita ja lainalaisuuksia sekä analysoimaan taloudellisia muutoksia ja prosesseja. Matemaattisissa sisällöissä perehdytään erityisesti talletuksiin ja lainoihin liittyviin laskuihin. Opintojaksossa yhdistyvät yhteiskunnalliset ja matemaattiset taidot luontevasti ja toisiaan täydentäen, valmistaen opiskelijaa itsenäiseksi taloudelliseksi toimijaksi osana yhteiskuntaa.

YH03 Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään globalisaatioon, eurooppalaisuuteen, Euroopan yhdentymiseen (EU:n toimielimet, päätöksenteko, talous- ja aluepolitiikka, kansainvälinen rooli) sekä tutustutaan Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikkaan.

VALTAKUNNALLINEN VALINNAINEN OPINTOJAKSO**YH04 Lakitieto (2 op)**

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan oikeusjärjestyksen perusteisiin juridisen termistön, oikeudellisten lähteiden ja esimerkkitapausten avulla. Oppitunneilla käsitellään myös hyvin konkreettisesti yleisiä kansalaisten oikeustoimia ja opetellaan toimimaan erilaisissa oikeustoimissa ja sopimuksissa juridisesti oikein. Lakitiedon opintojakson aikana pyritään mahdollisuuksien mukaan tutustumaan lähiseudun rikosseuraamuslaitokseen ja / tai käräjäoikeuden istuntoon.

KOULUKOHTAINEN VALINNAINEN OPINTOJAKSO**YH05 Yhteiskuntaopin kertaus (1 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana kerrataan sekä pakollisten että valinnaisten opintojaksojen käsitteitä ja aiheita sekä valmistaudutaan yhteiskuntaopin reaalikokeeseen harjoittelemalla ja palauttamalla tehtäviä aiempien vuosien YO-tehtävien aiheista. Opintojakso voi sisältää prelinäärikokeen.

EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

UE01 Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (2 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustutaan uskontoon ilmiönä sekä perehdytään maailman uskontotilanteeseen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin nykyajassa sekä uskonnon vapauteen. Tämän lisäksi oppitunnit painottuvat Lähi-idän uskontoihin ja niiden ominaispiirteisiin sekä eroihin ja yhtäläisyyksiin. Oppituntien keskeisiä käsitteitä ja aiheita ovat muun muassa juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuurit ja pyhät kirjat, oppi, etiikka ja elämäntapa, monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä kaikkien Lähi-idän uskontojen merkitys länsimaiselle kulttuurille.

UE02 Maailmanlaajuinen kristinusko (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään kristinuskon asemaan sekä vuorovaikutukseen ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa. Lisäksi käsitellään kristinuskon ajankohtaisia aiheita ja keskustellaan niistä. Oppitunneilla keskeisiä käsitteitä ja aiheita ovat muun muassa katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen (erityisesti luterilaisen) kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset, karismaattinen kristillisuus, kristillisperäiset uskonnot sekä kristillisyyden nykytilanne.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSO

UE03 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään laajasti eri maailmanuskontoihin ja käsitellään niitä monipuolisesti suullisin, kuvallisin sekä kirjallisin keinoin. Oppituntien keskeisiä aiheita ovat muun muassa hindulaisuuden, buddhalaisuuden, shintolaisuuden sekä Kiinan ja Japanin alueilla kehittyneiden uskontojen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, näiden uskontojen monimuotoisuus ja vaikutukset yhteiskuntaan sekä nykypäivän uskontotilanne. Lisäksi tutustutaan luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeisiin piirteisiin sekä uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

UE04 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään suomalaiseen uskonnollisuuteen sekä siinä tapahtuneisiin muutoksiin. Oppitunneilla tutustutaan erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin Suomessa, tarkastellaan uskonnon- ja katsomuksenvapauksia sekä pyritään näkemään suomalaisen uskonnon kehitys ja muutokset muinaissuomalaisista uskontoperinteistä aina nykyiseen uskontokritiikkiin, uskonnottomuuteen ja tapakulttuuriin.

UE05 Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana tutustaan uskontojen ja taiteen vuorovaikutukseen sekä uskontojen merkitykseen taiteen kehityksessä. Oppitunneilla perehdytään uskonnolliseen ja etenkin kristilliseen opin synnyttämään taiteeseen sekä uskonnon ilmenemiseen eri taidemuodoissa ja arkkitehtuurissa. Oppitunneilla myös keskustellaan paljon ja tutkitaan teemoja, symboliikkaa ja myyttejä taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

UE06 Uskonto, tiede ja media (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojakson aikana perehdytään uskonnon tutkimuksen ajankohtaisiin näkökulmiin ja menetelmiin, tutustutaan uskonnolliseen mediaan ja miten uskontoa medioissa käytetään tai miten mediajulkisuutta hyödynnetään eri uskonnoissa. Tarkastelun alla ovat myös erilaiset uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskontojen ja ympäristö- ja moraalikysymykset sekä uskontokritiikki.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**UE07 Uskonnon kertaus (1 op)**

Sisältö: Opintojakson aikana kerrataan sekä pakollisten että valinnaisten opintojaksojen käsitteitä ja aiheita sekä valmistaudutaan uskonnon reaalikokeeseen harjoittelemalla ja palauttamalla tehtäviä aiempien vuosien YO-tehtävien aiheista. Opintojakso voi sisältää preliminäärikokeen.

ORTODOKSINEN USKONTO***VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT*****U001 Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä****U002 Ortodoksisuus maailmassa*****VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT*****U003 Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä****U004 Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa****U005 Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus****U006 Ortodoksisuus, tiede ja media**

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

ET01 Minä ja hyvä elämä (2 op)

Opintojaksossa keskeisiä aiheita ovat minuus, elämänkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva. Jaksolla pohditaan hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia kuten tarpeita, onnellisuutta, elämän merkityksellisyyttä, hyvinvointia ja toimintavalmiuksia ja erilaisia hyvän elämän malleja. Opiskelija saa aineksia yksilöllisiin elämänvalintoihin ja elämänhallinnan keinoihin, hän pohtii identiteettiään ja sen sosiaalista ulottuvuutta ja olemassaolon peruskysymyksiä, kuten ihmissuhteita, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta, opiskelua ja työtä sekä vanhenemista ja kuolemaa.

ET02 Minä ja yhteiskunta (2 op)

Opintojaksossa harjoitellaan kriittistä ajattelua ja väitteiden järkipäistä perustelua, median ja muiden informaatiolähteiden kriittistä tarkastelua ja oman ajan yhteiskunnan ja alakulttuurien aatteiden ja arvojen arviointia.

Opiskelija saa eväitä yhteiskunnassa toimimiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen tiedollisten perusteiden pohjalta, hän oppii tarkastelemaan taloudellista ja poliittista valtaa Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutuksia.

Opintojaksossa käsitellään myös ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kysymyksiä sekä globaalin oikeudenmukaisuuden, kestävän tulevaisuuden, ilmastomuutoksen torjunnan sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja Agenda 2030:n teemoja

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

ET03 Kulttuurit (2 op)

Opintojakson keskeisinä sisältöinä ovat: kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokitteletut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaiset teorialat kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi. Opiskelija perehtyy myös kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteisiin, kulttuuriperinnön eri ulottuvuuksiin, suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historialliseen rakentumiseen, suomalaisuuden monimuotoisuuteen ja suomalaisiin vähemmistökulttuureihin, kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuuteen, sekä etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaan ja nykypäivään eri kulttuureissa.

ET04 Katsomukset (2 op)

Opintojaksolla käsitellään katsomuksellisilta käsitteistöä, ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutumista, katsomusten historiaa, poliittisia maailmankatsomuksia sekä elämänkatsomuksen jäsentämistä katsomushistorian näkökulmasta.

ET05 Uskonnot ja uskonnottomuus (2 op)

Opintojaksolla tutustutaan uskonnon sekä uskonnottomuuden tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen ja käydään läpi käsityksiä uskontojen alkuperästä ja uskontokritiikkiä sekä Keskeisiä uskonnotollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala.

Opintojakson sisältöjä ovat kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian kat-

somusperinteiden yleiset piirteet ja ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet, myös uskonnon ja uskonnottomuuden näkymiin ja vaikutukseen arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä perehdytään.

ET06 Tulevaisuus (2 op)

Opintojakson keskeisiä sisältöjä ovat: tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö, tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, ihmiskäsitysten, hyvän elämän ihanteiden, yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn mahdollinen muutos. Opiskelijat pääsevät pohtimaan yksilön valintoja ja yhteistyötä paremman tulevaisuuden puolesta sekä erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopioita ja utopioita.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

ET07 Elämäntutkimustiedon kertaus

Ylioppilaskirjoituksiin valmentava opintojakso, jossa käydään läpi ja harjoitellaan yo-kirjoitusten tehtävyytyyppejä ja luodaan kokonaiskuvaa oppiaineen koko oppimäärästä.

TERVEYSTIETO

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

OP01TE01 Voimavaroja ja välineitä lukiotaipaleelle (4 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö:

Opinto-ohjaus: opintojaksolla tutustutaan lukio-opiskelun perusasioihin monipuolisesti, työskennellään opiskelijan omaa toimijuutta vahvistaen ja tehdään sekä lyhyt- että pitkäjännitteisiä suunnitelmia lukio-opiskeluun ja sitä seuraavien jatko-opintojen varalle.

Terveystieto: opintojaksossa luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä. Keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi terveyttä ja elintapoja serottävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit, terveystilanteet, ravinto, liikunta, lepo ja uni, painonhallinta, seksuaalisuus, mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät sekä opiskeluhuvinvointi.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

TE02 Terveys ja ympäristö (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa kehitetään valmiuksia arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää sekä perehdytään tutkimustiedon hankkimisen periaatteisiin. Keskeistä on media-ympäristön ohella tarkastella myös muiden elinympäristöjen terveysvaikutuksia sekä arvioida omien valintojen merkitystä ympäristön terveellisyydelle. Lisäksi opintojaksossa syvennyttään riippuvuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

TE03 Terveys ja yhteiskunta (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa ohjataan tarkastelemaan laajasti terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisia kehityslinjoja sekä tulevaisuuden haasteita yhteiskunnassa. Tehtävänä on avata keskeisiin tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä sekä tarkastella sosi-aali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle. Olennaista on myös perehtyä terveyteen ja sairauksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin sekä globaaleihin terveyshaasteisiin.

KOULUKOHTAINEN VALINNAINEN OPINTOJAKSO**TE04 Terveystiedon kertaus (1 op)**

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakso on YO-kirjoituksiin valmistava. Opintojakson tavoitteena on kerrata pakollisten ja syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä, syventää terveystieteellistä tietämystä ja ymmärrystä, muodostaa opituista asioista kokonaisuuksia sekä soveltaa terveystieteellistä tietoa. Lisäksi opintojaksossa harjoitellaan sähköisten ohjelmien käyttöä sekä reaalikokeen vastaustekniikkaa esimerkiksi aikaisempien vuosien YO-tehtävien avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä suoritettu S/hylätty H.

LIIKUNTA**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****LI01 Oppiva liikkuja (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa opiskelija soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) hyödyntäen sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen. Yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja pelit ovat keskeinen osa opintojaksoa.

LI02 Aktiivinen elämä (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojaksossa opiskelija arvioi, ylläpitää ja kehittää fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) monipuolisesti liikkuen ja paikallisen liikuntaympäristön mahdollisuuksia hyödyntäen. Yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja pelit ovat keskeinen osa opintojaksoa.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**LI03 Uudet mahdollisuudet (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Opintojaksossa opiskelija soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa liikuntaympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) hyödyntäen sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen. Tässä opintojaksossa on mahdollisuus tutustua myös uusiin liikuntamuotoihin. Yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja pelit ovat keskeinen osa opintojaksoa.

LI04 Yhdessä liikkuen (2 op)

Kohderyhmä: 2. vsk

Sisältö: Opintojakso rakentuu vanhojen tanssien ympärille. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus ja yhteistoiminta. Perinteisten tanssien lisäksi opiskelijaryhmä suunnittelee oman tanssin, juhlan teeman, juonnot, koristelut sekä muut juhlavalmistelut. Opintojakson tavoitteena on edistää yhteenkuuluvuutta liikunnan avulla.

LI05 Virkistystä liikunnasta (2 op)

Kohderyhmä: 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on erityisesti edistää opiskelijan psyykkistä toimintakykyä, myönteistä minäkuvaa, voimavaroja ja jaksamista liikunnan avulla. Opetuksessa korostuu toiminta- ja opiskelukyvyn tukeminen, liikunnan ilo ja virkistys sekä toisaalta rentoutuminen. Tässä opintojaksossa on mahdollisuus tutustua myös uusiin liikuntamuotoihin.

MUSIIKKI**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****MU01 Intro – kaikki soimaan (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Intro-opintojakson tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Tutustumalla eri musiikinlajien tyyleihin ja aikakausiin ja omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Opintojaksolla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan. Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun välineenä. Opintojaksolla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

MU02 Syke – soiva ilmaisu (MU2) (2 op)**EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Sykeopintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaisia ja opiskelijan omia musiikkikulttuureja ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Opintojakson toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinmemusiikkiin tarvittaessa musiikkiteknologiaa hyödynnäen. Mahdollisesti tehdään myös konserttimatka.

VALTAKUNNALLISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT**MU03 Genre – globaali uteliaisuus (2 op)****EI TARJOTA LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Opintojakson keskeisenä sisältönä on yhteismusisointitaitojen kartuttaminen opintojakson muita sisältöjä hyödyntäen.

MU04 Demo – luovasti yhdessä (2 op)**TARJOTAAN LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Luovaa musisointia aineiden- ja taiteidenvälistä yhteistyötä mahdollisuuksien mukaan hyödyntäen.

KUVATAIDE**VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT****KU01 Omat kuvat, jaetut kulttuurit (2 op)**

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö: Kuvataiteen ensimmäisellä opintojaksolla tutustutaan monipuolisesti kuvataiteen ja visuaalisen kulttuurin tekniikoihin ja ilmiöihin. Taiteen kautta käsitellään omaa suhdetta kulttuuriin, identiteettiin ja ympäristöön. Kuvilla otetaan kantaa, viestitään ja ilmaistaan tunteita. Inspiraatiota ammennetaan omista ja ympäristön kuvista, taidehistorian merkkiteoksista ja ajankohtaisista ilmiöistä. Opintojaksolla piirretään, maalataan, valokuvataan ja tutustutaan nykyaiteen tekniikoihin. Kuvia tekemällä ja tulkitsemalla rakennetaan omakohtaista suhdetta taiteeseen ja visuaaliseen kulttuuriin.

KU02 Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt (2 op)**TARJOTAAN LV. 2025 - 2026**

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Kuvataiteen toisessa opintojaksossa käännetään katse ympäristöön. Opintojaksolla tarkastellaan digitaalisia, rakennettuja sekä luonnon ympäristöjä. Tehtävissä tutustutaan muun muassa arkkitehtuurin ja muotoilun käsitteisiin ja toimintatapoihin. Opintojaksolla työskennellään monipuolisesti eri materiaaleja ja tekniikoita käyttäen kaksi- ja kolmiulotteisesti, sekä digitaalisia välineitä hyödyntäen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

KU03 Kuva viestii ja vaikuttaa (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Kuva viestii ja vaikuttaa- opintojaksossa tutkitaan mediaa ja sen viestejä monista näkökulmista. Kuinka sosiaalinen media muovaa identiteettejä ja ihmissuhteita, ovatko uutiskuvat totta? Opintojaksolla tutkitaan median ilmiöitä ja käytetään kuva- ja mediataiteen välineitä mahdollisimman monipuolisesti ja kokeilevasti.

KU04 Taiteen monet maailmat (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Taiteen monet maailmat -opintojaksolla tutustutaan eri kulttuurien ja aikakausien taiteeseen. Taidemaailman kiinnostavista teoksista ja ilmiöistä haetaan inspiraatiota omaan taiteelliseen työskentelyyn. Opintojakson tehtävissä on useita mahdollisuuksia eri tekniikoiden ja materiaalien käyttöön oman kiinnostuksen mukaisesti.

OPINTO-OHJAUS

VALTAKUNNALLISET PAKOLLISET OPINTOJAKSOT

OP01TE01 Voimavaroja ja välineitä lukiotaipaleelle (4 op)

Kohderyhmä: 1. vsk

Sisältö:

Opinto-ohjaus: opintojaksolla tutustutaan lukio-opiskelun perusasioihin monipuolisesti, työskennellään opiskelijan omaa toimijuutta vahvistaen ja tehdään sekä lyhyt- että pitkäjännitteisiä suunnitelmia lukio-opiskeluun ja sitä seuraavien jatko-opintojen varalle.

Terveystieto: opintojaksossa luodaan kokonaiskuvaa ihmisen voimavaroista, terveyden edistämisestä sekä terveyttä määrittävistä tekijöistä, niiden yhteyksistä ja vaikutusmekanismeista. Lisäksi syvennetään ja laajennetaan perusopetuksen aikana hankittua ymmärrystä elintapojen merkityksestä terveydelle ja arvioidaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, perheessä ja lähiyhteisöissä. Keskeisiä sisältöjä ovat esimerkiksi terveyttä ja elintapoja selettävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit, terveyskulttuuriset ilmiöt, ravinto, liikunta, lepo ja uni, painonhallinta, seksuaalisuus, mielenterveyttä suojaavat ja kuormittavat tekijät sekä opiskeluhuvinvointi.

OP02 Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus (2 op)

Kohderyhmä: 2. – 3. vsk

Sisältö: Opintojaksolla suunnataan katse tulevaisuuteen - jatko-opintoihin ja työelämään. Tutustutaan Suomen ja ulkomaiden opintotarjontaan, tehdään suunnitelma jatko-opintoihin haikutumisesta, tutustutaan opinto-sosiaalisiin etuihin sekä muihin talouden hallintaan liittyviin asioihin, tarkastellaan työelämän pelisääntöjä ja opetellaan työnhakua.

TEMAATTISET OPINNOT

Temaattiset opinnot ovat laaja-alaista osaamista kehittäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen sekä laaja-alaisen osaamisen kehittämiseen. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt tarkennetaan opetussuunnitelmassa.

Kaikki temaattiset opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä.

KOULUKOHTAISET VALINNAISET OPINTOJAKSOT

TO01 Eräretkeily (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. –3. vsk

Sisältö: Eräretkeilyopintojaksolla perehdytään erätaitojen opetteluun ja harjoitteluun. Jakson aikana on tarkoitus kokea luontoelämyksiä, sekä tutustua jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Opintojaksolla käydään läpi perusteista mm. vaellusvarustuksesta, maastoensivusta, maastossa yöpymisestä ja suunnistustaidoista. Opintojakso toteutetaan opiskelijoiden kanssa yhdessä suunnitellen.

TO02 Luonnontieteiden tutkimusjakso 1 (2 op)

EI TARJOTA LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. –2. vsk

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnontieteellisiin tutkimusmenetelmiin, pääpaino on maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä. Tutkimuskohteina ovat metsä ja maaperä, sekä ympäristöekologia. Opintojaksolla tehtävät työt voivat vaihdella.

TO03 Luonnontieteiden tutkimusjakso 2 (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Opintojaksolla perehdytään erilaisiin luonnontieteellisiin tutkimusmenetelmiin, pääpaino on maasto- ja laboratoriotyöskentelyssä. Tutkimuskohteina ovat vesi ja ilmakehä, sekä ympäristöekologia. Opintojaksolla tehtävät työt voivat vaihdella.

TO04 Minä voin hyvin (2 op)

TARJOTAAN LV. 2025 - 2026

Kohderyhmä: 1. – 2. vsk

Sisältö: Vinkkejä arjen- ja elämänhallintaan, hyvinvointiin sekä itsenäiseen elämään. Opintojakson sisällöt vaihtelevat kunkin opintoryhmän toiveiden mukaan. Sisältöjä voi olla esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaidot, rentoutusharjoitukset ja kehonhuolto, oma talous, kotityöt, asiointi viranomaisissa, ensiaputaidot, liikenneturvallisuus, some- ja nettiturvallisuus, seksuaaliturvallisuus, ihmisoikeudet. Toiminnalliset työtavat, vierailijat sekä tutustumiskäynnit soveltuviin kohteisiin sisältyvät opintojaksoon. Vuorovuosin toteutettava opintojakso.

TO05 Osallistun ja vaikutan (2 op)

Kohderyhmä: 1. - 3. vsk

Sisältö: Opiskelija tutustuu kolmannen sektorin toimintaan itse valitsemallaan tavalla. Opintojakso suoritetaan toimimalla aktiivisesti yhdistyksessä, vapaaehtoistyössä tai talkoolaisena tapahtumassa. Opintojakson yksilölliset tavoitteet sovitaan opinto-ohjaajan kanssa ennen opintojakson suorittamista. Oppimispäiväkirja. Itsenäinen suoritus.

TO06 Valmennan ja ohjaan (2 op)

Kohderyhmä: 1. - 3. vsk

Sisältö: Opiskelija perehtyy nuorempien opiskelijoiden tai harrastustoimintaan osallistuvien ohjaukseen tai valmentamiseen. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää esikuvana olemisen merkityksen sekä oppii ryhmänhallinta- ja motivointitaitoja. Kurssin tavoitteet sovitaan opinto-ohjaajan kanssa ennen opintojakson alkua. Esimerkiksi tutor-toimintaan, kerhonohjaukseen tai oman harrastuksen ohjaamiseen osallistuminen ovat mahdollisia toteuttamisvaihtoehtoja. Opintojakso suoritetaan itse aktiivisesti toimien ja itsenäisesti raportoinen. Oppimispäiväkirja.

TO07 Työelämä (2 op)

Kohderyhmä: 2. - 3. vsk

Sisältö: Opintojakson tavoitteena on tukea lukiolaisen sujuvaa siirtymistä jatko-opintoihin hyödyntäen omaa työelämäkokemusta. Kurssi tehdään itsenäisesti loman aikana tai muuten vapaa-aikana. Ennen työjaksoa opiskelija tekee työpaikkaansa työhakemuksen ja CV:n (ansioluettelo) ja esittää ne opinto-ohjaajalle. Tällä suunnitelmalla opiskelija ilmoittautuu Työelämä-opintojaksolle. Varsinaisen työn tulee olla vähintään 60 tunnin työjakso ja siitä näytetään opinto-ohjaajalle työtodistus. Tämän lisäksi opiskelija tekee esseen/raportin, jossa hän ottaa selvää työelämän eri teemoista. Essee/raportti palautetaan opinto-ohjaajalle työn päättymisen jälkeen sähköisesti tai paperilla. Itsenäinen suoritus.

TO08 Liikennekasvatus (2 op)

Kohderyhmä 2.-3. vsk

Sisältö: Opiskelija suorittaa hyväksytysti vähintään A2 tai B-luokan ajo-oikeuden omalla ajallaan ja kustannuksellaan. Itsenäinen suoritus.

TO09 Opi oppimaan (1 – 2 op)

Tavoitteet: Opintojakson tarkoituksena on tutustua erilaisiin opiskelun tekniikoihin ja harjoitella niitä käytännössä. Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja oman toimintansa merkityksen opiskelussa sekä voi hyödyntää opintojakson sisältöä omaan oppimiseensa ja lukio-opintoihinsa. Opiskelija tutustuu itseensä oppijana ja kehittää yksilöllisiä vahvuuksiaan oppimisen, opiskelun ja itsetuntemuksen tueksi.

Keskeiset sisällöt: Oppimaan oppimisen taidot eri oppiaineiden opintoihin sovellettuina.

Arviointi: Suoritusmerkintä S=suoritettu H= hylätty

TO10 Monitieteellinen oppiminen (1- op)

Sisältö: Monitieteellisen oppimisen opintojaksolla opiskelija toteuttaa koulun kanssa sovitun projektin, jonka teema voi vaihdella lukuvuosittain. Projektien teemat voivat liittyä esimerkiksi koulun vaihtuviin hankkeisiin tai kansainvälisyyteen. Opintojakson tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opintojakso toteutetaan opiskelijoiden kanssa yhdessä suunnitellen. Opintojakson laajuus määritellään taupauskohtaisesti.

Opintojakson arviointi

Arvioidaan suoritettu/hylätty.

TO11 Sisällöntuotannon opintokokonaisuus (1-4 op)

Kohderyhmä: 1.-3. vsk

Tavoitteet: Perehtyä sisällöntuotannon eri vaiheisiin. Osata suunnitella ja toteuttaa kiinnostavaa sisältöä sosiaalisen median alustoille

Keskeiset sisällöt: Sosiaalisen median eri alustat. Sisällöntuotannon etiikka ja hyvät tavat.

Opintojaksolla perehdytään sosiaalisen median sisällöntuottajiin ja sisältöihin. Pääpaino sisällön tuottamisessa Vesannon lukion sosiaalisen median alustoille. Opintojaksoa voidaan tehdä koko lukio-opintojen ajan. Vierailijat sekä vierailut mahdollisuuksien mukaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen: Opintojaksossa sovelletaan useamman tieteenalan osaamista käytäntöön, mikä vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista. Opintojaksolla sovelletaan erityisesti tietojenkäsittelyn, kuvataiteen ja äidinkielen tietotaitoa.

Vuorovaikutusosaaminen: Opintojaksolla tehdään sisältöä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Toiminnalliset työtavat ja yhdessä tekeminen kehittävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista. Mahdolliset vierailut edistävät vuorovaikutusosaamista myös koulun ulkopuolella.

Opintojakson arviointi:

Opintojakso arvioidaan suoritettu (S) / hylätty (H)

Suoritusmerkinnän edellytyksenä on oppimispäiväkirjan palauttaminen sovitussa aikataulussa. Arviointikriteerit sovitaan opiskelijan kanssa ennen suoritusta.

TO12 Esittävä taide (1-4 op)

Kohderyhmä 1. – 3. vsk

Sisältö: Erilaiset draamalliset harjoitukset, yhteisesti sovittavan produktion käsikirjoittaminen, lyriikoiden kirjoittaminen, koreografioiden suunnittelu ja toteutus, lavastuksen ja maskeeraamisen suunnittelu ja toteutus, musiikin harjoittelu, esitysten markkinointi, iltaesitysten oheispalvelujen organisointi ja järjestäminen (esim. kioskikahvio) kaikkien produktion osa-alueiden yhteen liittäminen kokonaiseksi esitykseksi ja esitykset yleisölle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen (Esittävän taiteen keinoihin tutustumista ja kokeilemista)

Hyvinvointiosaaminen (ilmaisu- ja esittävän taiteen harjoittelua ja esittävän taiteen hyvinvointivaikutuksiin tutustumista)

Vuorovaikutusosaaminen (ryhmässä toimimista ja yhteisen produktion valmistamista)

Monitieteinen ja luova osaaminen (produktio luodaan alusta alkaen itse kokonaisuudessaan eri osa-alueittain ja produktion valmistaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa, kun produktion toteuttamiseen tehdään erilaisia valintoja)

Arviointi: suoritusmerkintä

TO13 Innostu yrittäjyydestä (2 op)

Kohderyhmä 1. – 3. vsk

Sisältö: Innostu yrittäjyydestä opintojaksolla perehdytään yritysten toimintaan yritysvierailujen ja vierailijoiden kautta. Opintojaksolla käydään läpi yrittäjyyden mahdollisuuksia, erilaisia yrityksiä, yrityksen perustamista ja yrittäjän arkea erilaisten tehtävien ja vierailujen avulla. Opintojakson aikana voidaan perustaa kuvitteellisia tai toteutettavia yrityksiä. Opintojakson aikana kerättyä tietoa jaetaan muille kurssilaisille. Innostu yrittäjyydestä kurssilla paneudutaan omien vahvuuksien tunnistamiseen, verkostoitumiseen sekä yrittäjyyden ja työelämätaitojen saloihin.

Tavoitteet:

- innostaa ja tutustuttaa yrittäjyyteen ja työelämään.
- antaa perustietoa yrittäjyydestä käytännön kautta ja yrityksiin tutustumisen kautta
- rohkaista ideoimaan omaa yritystä ja tarjota palasia yrittäjyyteen sekä tukea yrityksen perustamista
- auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja mahdollisuuksia

LUKIODIPLOMIT

Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomi ilmentää opiskelijan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitoja sekä omaehtoista harrastuneisuutta. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista. Opetushallitus antaa ohjeet lukiodiplomin suorittamisesta.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kuvataiteessa ja liikunnassa.

VALTAKUNNALLISET SOVELTAVAT KURSSIT

KULD2 Kuvataiteen lukiodiplomi (2 op)

Kuvataiteen lukiodiplomi on oppinnäytetyö, jolla opiskelija antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa. Opiskelija voi tehdä kuvataiteen lukiodiplomin suoritettuaan vähintään neljä (4) lukion kuvataiteen opintojaksoa

Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia ja kuvataiteen tuntemusta kuvaavasta portfolioista. Portfolio ja kirjallinen tehtävä perustuvat teemaan, jonka opiskelija valitsee annetuista tehtävistä.

Kuvataiteen lukiodiplomi suoritetaan Opetushallituksen laatimien ohjeiden ja tehtävien perusteella. Tehtäviin tulee tutustua ennakkoon. Lukuvuosittain vaihtuvat tehtävät ja kuvataiteen diplomin tukimateriaalit löytyvät Opetushallituksen sivuilta.

LILD4 Liikunnan lukiodiplomi (2 op)

Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen (n. 10 sivua), erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta. Opiskelija saa todistuksen lukiodiplomistaan, kun hän on suorittanut lukion koko oppimäärän. Liikunnan lukiodiplomitodistus liitetään lukion päättötodistukseen.

OPISKELUN ARVIOINTI- JA SUORITUSOHJEET

Opintojaksot suoritetaan pääosin numerojärjestyksessä. Vuorovuosin ja itsenäisesti opiskeltujen jaksojen osalta numerojärjestyksestä voidaan poiketa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään erityistä huomiota arvioinnin monipuolisuuteen ja kannustavuuteen. Sekä formatiivinen että summatiivinen arviointi koostuu erilaisista yhdessä opiskelijaryhmän kanssa sovituista näytöistä.

Kunkin opintojakson arviointi toteutetaan seuraavista kolmesta näkökulmasta:

1. oppimisen tukeminen ja ohjaaminen
2. tavoitteiden saavuttaminen
3. laaja-alaisen osaamisen huomioiminen

OPINTOJAKSON ARVIOINTIPERUSTEET

Arviointi voidaan suorittaa vasta kun arvioinnin edellytykset täyttyvät. Arvioinnin pohjana on oltava riittävästi opiskelijan antamia monipuolisia näyttöjä oppimisestaan ja osaamisestaan. Myös arvosana 4 edellyttää aina, että arvioinnin edellytykset täyttyvät.

Arvioinnin edellytykset

- osallistuminen oppitunneilla
- jatkuva näyttö
- tuotokset ja kokeet
- työskentelyn sujuminen

Opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa keskustellaan arviointikriteereistä. Opiskelijat saavat opintojakson alussa tiedon siitä, millaisia näyttöjä arvioinnin täyttymiseksi edellytetään.

Opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma huomioidaan ja vaihtoehtoisia osaamisen näyttämisen tapoja mahdollistetaan.

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueet otetaan huomioon oppiaineen arvioinnissa.

ARVIOINTIMERKINNÄT

- Numeroarviointi asteikolla 4 - 10
- Keskeytetty opintojakso = K
  - Keskeytettyä opintojaksoa ei voi täydentää, vaan se on opiskeltava uudelleen
- Lisäksi sanallisessa arvioinnissa:
  - hylätty opintojakso = H
  - suoritettu opintojakso = S
  - täydennettävä opintojakso = T

Keskeytettyä (K) ja hylättyä (H) opintojaksoa ei lasketa opintokertymään. Arvosanalla neljä (4) suoritettu pakollinen tai valtakunnallinen valinnainen opintojakso lasketaan opintokertymään, jos oppiaineen oppimäärä täyttyy hyväksyttävästi.

Täydennettävä opintojakso tulee täydentää kahden viikon aikana, ellei opiskelijan henkilökohtainen oppimissuunnitelma tai muu painava syy muuta edellytä. Määräajan jälkeen täydennettävä opintojakso keskeytyy.

Koulukohtaiset valinnaiset opintojaksot arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opettaja tiedostaa positiivisen palautteen merkityksen.

UUSIMISEN MAHDOLLISUUDET

Hylätyn opintojakson voi uusida kaksi kertaa opetusperiodin päättymistä seuraavien kahden periodin aikana.

Hyväksytyn opintojakson voi uusida kerran.

ITSENÄISESTI SUORITETTAVAT OPINNOT

Opintojakson suorittaminen opetukseen osallistumatta on sovittava aineenopettajan kanssa.

Valinnaisen opintojakson voi suorittaa ensisijaisesti silloin, kun opintojakso on tarjolla. Poikkeustapauksissa muulloin opettajan kanssa sopien.

Verkko-opintoja hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Itsenäinen opintojakso tulee suorittaa hyväksyttävästi, jotta se lasketaan mukaan opintojen kertymään.

VESANNON YHTENÄISKOULUN LUKIO

Postiosoite: Koulutie 16 A

Käyntiosoite: Koulutie 16 A

72300 VESANTO

Hallinnollinen rehtori-koulutusjohtaja Jaana Ruuskanen

puh. 050 387 9966

sähköposti: jaana.ruuskanen@vesanto.fi

Pedagoginen rehtori Vuokko Rossi

puh. 050 387 9977

sähköposti: vuokko.rossi@vesanto.fi

Opinto-ohjaaja Hanna Huuskonen

puh. 050 387 9976

sähköposti: hanna.huuskonen@edu.vesanto.fi

Kanslia / toimistosihteeri Irja Lindlöf

puh. 040 714 3315

sähköposti: irja.lindlof@vesanto.fi

opettajien sähköpostit muotoa: etunimi.sukunimi@edu.vesanto.fi